

[Poul Schlüter.]

i dette spørgsmål havde et flertal bag sig, kan man nok undre sig over, hvorfor dette fjerne spørgsmål næsten straks efter valget skulle gøres til det måske mest centrale problem i den danske udenrigspolitiske debat. Jeg har tænkt meget over, om mon de mange dagblade skulle have ret, som har antydnet, at socialdemokratiets så forandrede holdning først og fremmest eller måske endda alene var begrundet i ønsket om at skaffe sig en bestemt taktisk placering i forhold til socialistisk folkeparti og måske i forhold til det ene af regeringens 3 partier — nærmere identifikation er vist overflødig. Dette indtryk synes jeg aldrig socialdemokratiet har gjort noget for at afkræfte; man har vel heller ikke kunnet det. Jeg synes, der med debatten i dag er sat en tyk streg under, at sådan er det. Ved at forlange denne sag sat på dagsordenen for folketingets møder i denne uge understreger man, hvad det drejer sig om — som om det skulle gøre den mindste forskel, om dette spørgsmål først var kommet til saglig behandling en måned senere, i oktober.

Jeg lyttede med stor interesse til hr. Per Hækkerups motiveringstale i går, for han kan jo den slags ting; men jeg undrede mig nu over grundene, som skulle motivere, at sagen nu skulle op. Hr. Per Hækkerup nævnte to grunde til, at sagen var forskudt i forhold til den debat, folketinget førte den 18. marts. Der var indtruffet to afgørende begivenheder, sagde hr. Per Hækkerup. Den ene var fremkomsten af Pentagonpapirerne og det indtryk, gennemlæsningen af disse dokumenter måtte gøre. Om det vil jeg sige, at disse dokumenter havde hr. Per Hækkerup ikke haft nogen lejlighed til at læse, da han anmeldte sit forslag til folketingets formand, for da var disse dokumenter endnu slet ikke offentliggjort; de var på vej, men ikke kendt.

Men så er der den anden begrundelse. Hr. Per Hækkerup sagde i sin tale i går, at beslutningen om mødet i Peking mellem formand Mao og præsident Nixon har givet en afgørende forskydning i situationen i øst, og det er naturligvis rigtigt. Men det er lige så rigtigt, at det vidste hr. Per Hækkerup intet om, da han den 23. juni krævede sagen sat på folketingets dagsorden, for meddelelsen om dette forestående vigtige møde

blev først givet i midten af juli måned. Nu er hr. Per Hækkerup jo tidligere udenrigsminister og har måske bedre muligheder end mange for forudannelser, men denne tror jeg dog ikke hr. Per Hækkerup har kunnet have, for det kom jo som et glædeligt chok for verdensoffentligheden, da vi fik meddelelsen fra præsident Nixon den 15. juli. Sådan ligger det.

Så siger hr. Per Hækkerup — og det vil jeg gerne gå ind i en overvejelse af, for det er jo det, sagen drejer sig om —: det vil kunne bidrage til en fredeliggørelse i Indokina, hvis Danmark optager denne diplomatiske forbindelse. Ja, det må man naturligvis overveje og analysere. Men jeg har svært ved at se, hvordan eller hvorfor Danmark igennem dette diplomatiske, tekniske skridt skulle kunne bidrage noget positivt til selve fredeliggørelsen. Kunne vi, skulle vi naturligvis.

Efter at socialdemokratiets forslag blev anmeldt, har vi oplevet den afgørende kontaktudvidelse mellem USA og Kina. Jeg tror, det er realistisk af os at erkende, at i det videre forløb frem til den totale standsning af krigen er det stormagterne og den direkte kontakt mellem de krigsførende parter, vi må håbe på. Det kan ikke hjælpe, at vi søger at bilde os selv ind, at folketinget, at hr. J. O. Krag eller hr. Per Hækkerup skulle kunne bidrage i disse afgørende forhandlinger, hvor stormagterne har esserne og ikke blot dem, men også de øvrige kort på hånden. Det vil kun kunne forvirre det nu lysere billede, hvis vi vil lade Danmark deltage i kapløbet om, hvilket NATO-land der først skal optage diplomatisk forbindelse med Nordvietnam.

Så vil jeg også gerne sige, at den 18. marts, da vi sidst havde forhandling om dette emne her i folketinget, blev vi i dagens løb bekendt med den norske regerings nye stilling. Hvad gik den nu ud på? Den gik ud på, at den nye norske regering ville undersøge mulighederne for at optage diplomatisk forbindelse med Nordvietnam. Det vil jeg gerne opholde mig ved, for jeg synes, det er naturligt, at den danske regering oprettholder kontakt med Norge, men sandelig også med andre NATO-lande med henblik på stadig at overveje, om der nu er sket eller i de kommende måneder sker en sådan udvikling i hele Indokinaforløbet, at forud-